

**Yngle- og rastefugleundersøgelser ved
Lystrup og Jomfruens Egede Godser 2023-24**

Yngle- og rastefugleundersøgelser ved Lystrup og Jomfruens Egede Godser 2023-24

Undersøgelsen er udført i perioden november 2023-juli 2024

Undersøgelsen er foretaget af:

SeNatur
Thomas W. Johansen
Hærvejen 10
4660 Store Heddinge
E-mail: thomas.w.johansen@gmail.com
Tlf.: +45 51 90 56 00

Undersøgelsen er foretaget for:

Lystrup og Jomfruens Egede Godser
Kontakt: Lasse Rasmussen
Lystrupvej 7
4640 Faxe
CVR Nr.: 30657241

Kortmaterialer: Dataforsyningen.dk

Forside: Sanglærke. Alle fotos i denne rapport © Thomas W. Johansen/SeNatur

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Sammenfatning	5
Metode	6
Indsats	7
Undersøgelsesområdet	8
Resultater	9
Ynglefugle	9
Rastefugle	10
Vurdering af de tre delområder ift. resultaterne af fugleundersøgelserne.	11
Kikkenborg Mark	11
Store Havemark	13
Kildeholm Mark og Frenderup Mark	15
Oversigt over nærmeste EF-Fuglebeskyttelsesområder og udpegningsgrundlag for disse	18
EF-Fuglebeskyttelsesområde Søer ved Bregentved og Gisselfeld (F-101)	19
EF-Fuglebeskyttelsesområde Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nor (F-89)	20
EF-Fuglebeskyttelsesområde Holmegårds Mose og Porsmose (F-91)	21
Konklusioner og vurdering af forekomsten af arter på EF-Habitatdirektivets Bilag I og II baseret på resultaterne af fugleundersøgelserne.	22

Yngle- og rastefugleundersøgelser ved Lystrup og Jomfruens Egede Godser 2023-24

Indledning

Lystrup og Jomfruens Egede Godser ansøgte i oktober 2023 om at opnå landzonetilladelse til at opføre 121ha jordbaserede solceller fordelt på tre delområder:

- Kikkenborg Mark
- Store Havemark
- Kildeholm Mark og Frenderup Mark

I den forbindelse skal der udarbejdes en miljøkonsekvensvurdering. SeNatur er blevet bedt om at undersøge arealerne for fugle. Forud for undersøgelserne er der udpeget fire fokusområder:

- Kortlægning af ynglefugle.
- Observationer af om gæs og svaner benytter markerne som fourageringsområde.
- Observationer der viser, hvorledes områdets rovfugle anvender markerne som yngle- og jagtområder.
- Observationer af arter på EF-fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I og II med et særligt fokus på de arter der er på udpegningsgrundlaget for de EF-Fuglebeskyttelsesområder, der ligger nærmest projektområdet.

Med udgangspunkt i disse fire fokusområder er der indsamlet et datasæt, der viser, hvilke arter der er knyttet til markerne. På den baggrund kan det vurderes, i hvor høj grad etablering af solceller på de tre delområder vil påvirke fuglelivet i området. Datamaterialet ligger til grund for en vurdering af, om etablering af solceller på de fire markområder vil kunne påvirke de nærmeste fuglebeskyttelsesområders udpegningsgrundlag.

Sammenfatning

I perioden november 2023 til juni 2024 er der foretaget fugleundersøgelser på et 121ha stort areal på Lystrup og Jomfruens Egede Godser. Undersøgelserne blev foretaget på fire markparceller fordelt på tre delområder:

- Kikkenborg Mark
- Store Havemark
- Kildeholm Mark og Frenderup Mark

I perioden blev der hver måned observeret, om der var rastende gæs og svaner på markerne samt observeret, hvorledes områdets rovfugle anvendte området. Undersøgelserne af rastefugle viste, at der indenfor undersøgelsesperioden ikke blev observeret rastende gæs og svaner på de fire markområder. Observationerne af rovfugle viste, at rovfuglene kun i et mindre omfang fouragerede over markerne, og at der kun var få arter, der benyttede selve markarealerne til at fouragere og jage.

I perioden april til juni blev ynglefuglene kortlagt indenfor samt i bevoksningen op til de fire markparceller. Kortlægningen af ynglefugle viste, at størstedelen af de arter og de territorier der blev kortlagt, var knyttet til de tilstødende bevoksninger som levende hegn og skovkant samt de remiser og søer, der ligger på områderne. Artssammensætningen af ynglefugle på de fire delområder samt de tilstødende bevoksninger er med en enkelt undtagelse (rød glente) domineret af almindelige og vidt udbredte arter. På selve markarealet er der kun registreret ynglende sanglærker og agerhøne samt yngleforsøg af vibe.

Det vurderes, at projektet vil påvirke ynglebestanden af sanglærke negativt på de konkrete markparceller, og at den samlede bestand af sanglærke vil falde, der hvor solcelleparken opstilles. Viberne vil formentlig blive fortrængt, og de vurderes ikke at kunne yngle indenfor solcelleparken, men eftersom ingen af de tre par viber, der forsøgte at yngle gennemførte yngel i 2024, vurderes påvirkningen være lille.

Der er en risiko for, at yngleparret af rød glente ved St. Havemark kan blive fortrængt under etableringen af solcelleparken. Når solcelleparken er etableret, vurderes det, at det eksisterende redested atter kan være egnet. For rørhøgeparret på Kildeholm Mark er der ligeledes risiko for, at det bliver fortrængt under etableringen af solcelleparken. Det er uvist, om de atter vil finde redestedet egnet efter etableringen af solceller.

Samlet set vurderes den samlede påvirkning af bestanden af ynglefugle være lille. De arter, der kan risikere at blive fortrængt, er enten vidt udbredte (sanglærke og vibe) eller har gode muligheder for at etablere sig på egnede lokaliteter i nærheden (rød glente og rørhøg).

Metode

Undersøgelser blev udført ved feltbesøg på de fire arealer. Der er foretaget et feltbesøg i dagtimerne hver måned i perioden november-juni samt et natbesøg i juni måned.

Undersøgelserne blev udført ved, at de fire områder blev gennemgået til fods. I undersøgelsen var der fire fokusområder:

- **Kortlægning af ynglefugle**

I perioden april til juni 2024 blev ynglefugle kortlagt i hvert af de tre arealer ved et besøg pr. pr. måned samt et besøg i nattetimerne. Dette er den optimale periode til kortlægning af ynglefugle.

Kortlægningen af ynglefugle kan efterfølgende gentages efter etableringen af solcelleparken og kan derefter sammenlignes med data fra denne undersøgelse. Formålet med gentagelsen skal være, at vurdere hvorledes projektet har påvirket fuglelivet.

- **Observationer af om gæs og svaner benytter markerne som fourageringsområde**

I perioden november 2023 til og med juni 2024 blev hver af de fire arealer ved et besøg pr måned undersøgt for, om der var svaner og gæs, der benyttede markerne som fourageringsområde. Perioden november til maj er den optimale periode at registrere rastende gæs og svaner.

- **Observationer der viser, hvorledes områdets rovfugle anvender markerne som yngle- og jagtområder**

I perioden november 2023 til og med juni 2024 blev hvert af de fire arealer ved et besøg pr måned undersøgt for, om der var rovfugle, der benyttede arealerne. Observationerne blev udført ved, at en observatør ved hvert besøg i ca. to timer pr areal iagttog og registrerede rovfugle, der rastede i eller overfløj arealet. De fleste af de rovfuglearter der forekommer som ynglefugle kan observeres året rundt, dog er rørhøg en trækfugl, der primært er på ynglepladserne fra april til august. Perioden fra november til juni vurderes at give et dækkende billede af hvorledes områdets rovfugle anvender markerne som yngle- og jagtområde.

- **Observationer af arter på EF-fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I og II**

Ved hvert besøg blev alle arter på EF-Fuglebeskyttelsesdirektivets noteret. Der var ved alle besøg, et særligt fokus på de arter der er på udpegningsgrundlaget for de EF-Fuglebeskyttelsesområder, der ligger nærmest projektområdet. Disse arter blev eftersøgt målrettet. Eksempelvis blev området besøgt i nattetimerne for at eftersøge engsnarre.

Der blev under observationerne benyttet håndkikkerter af mærket Swarovski Pure 8x32, Leica Noctovid 8x42 samt teleskop Swarovski ATX 30-70x95.

Feltundersøgelserne blev udført af Thomas W. Johansen med assistance fra Frederik Johansen.

Indsats

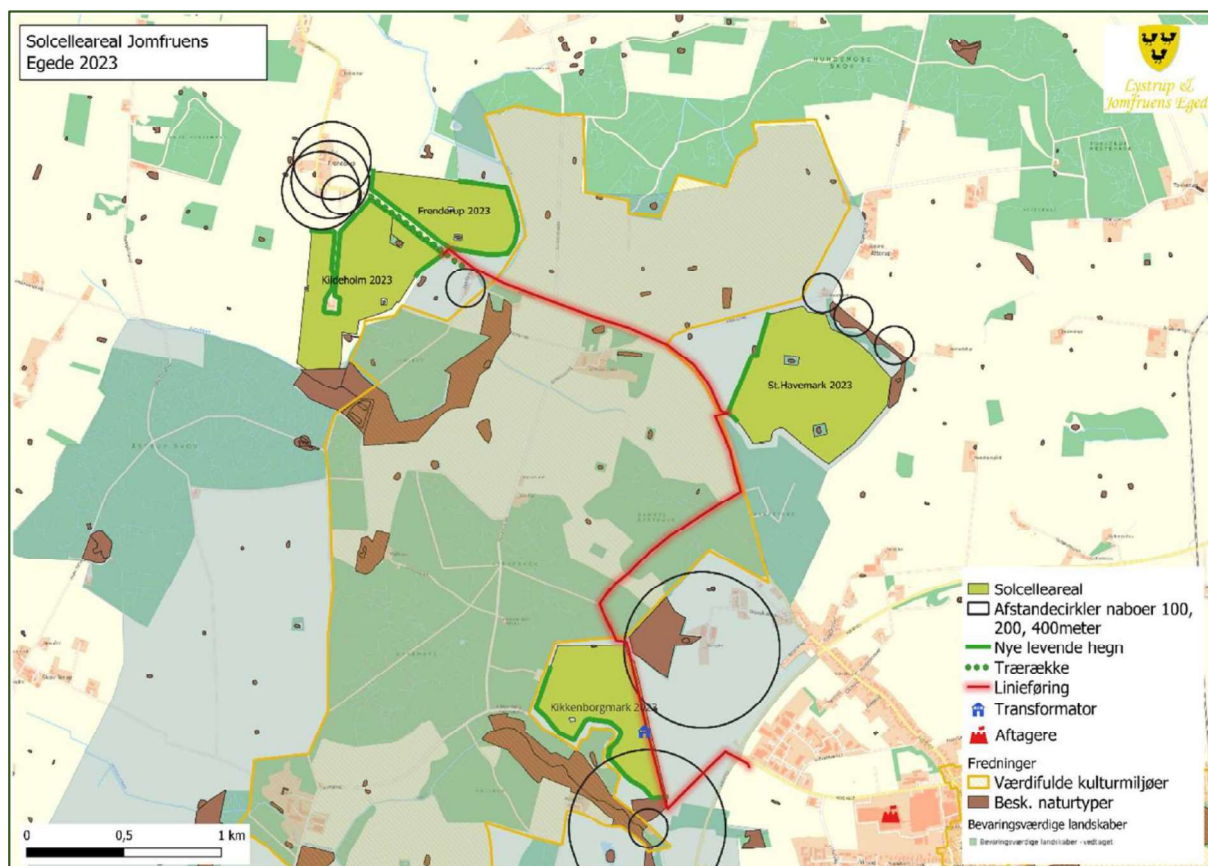
Tabel 1. Oversigt over datoer for fugleundersøgelser samt formål.

Dato	Aktivitet
21-11-2023	Observationer af rovfugle adfærd samt eftersøgning efter gæs og svaner
20-12-2023	Observationer af rovfugle adfærd samt eftersøgning efter gæs og svaner
12-01-2024	Observationer af rovfugle adfærd samt eftersøgning efter gæs og svaner
13-02-2024	Observationer af rovfugle adfærd samt eftersøgning efter gæs og svaner
26-03-2024	Observationer af rovfugle adfærd samt eftersøgning efter gæs og svaner
17-04-2024	Ynglefuglekortlægning samt observationer af rovfugle adfærd samt eftersøgning efter gæs og svaner
18-04-2024	Ynglefuglekortlægning samt observationer af rovfugle adfærd samt eftersøgning efter gæs og svaner
07-05-2024	Ynglefuglekortlægning samt observationer af rovfugle adfærd samt eftersøgning efter gæs og svaner
02-06-2024	Ynglefuglekortlægning samt observationer af rovfugle adfærd samt eftersøgning efter gæs og svaner
03-06-2024	Eftersøgning efter nataktive fuglearter, med et særligt fokus på engsnarre.

Foto 1. Rød glente.

Undersøgelsesområdet

Figur 1. Oversigt over undersøgelsesområdet.

Resultater

Ynglefugle

Tabel 2. Ynglefugle inden for projektområdet kortlagt i månederne april, maj og juni 2024.

Art/Delområde	Arter på Bilag I og II ¹	Frenderup Mark	Kildeholm Mark	Kikkenborg Mark	St. Havemark	Hovedtotal
Agerhøne				1		1
Blåmejse			2	12	6	20
Bogfinke		1	2	3	7	13
Dompap				1		1
Fuglekonge				6		6
Gransanger			4	8	4	16
Gravand		1				1
Grønbenet Rørhøne			1			1
Grønirisk			1		1	2
Grågåås	Bilag 2/Del A ²		1	1	3	6
Gråkrage				2	1	3
Gulbug		3	2	1	3	9
Gulspurv		5		3	3	11
Gærdesanger		1	3	4	4	12
Gærdesmutte		1				1
Halemejse				1		1
Havesanger			1	3	1	5
Hvid Vipstjert			1	2		3
Jernspurv			1	2	3	6
Knopsvane	Bilag 2/Del B ³			1		1
Korttaet Træløber				2		2
Kærsanger		3		1		4
Landsvale			1			1
Løvsanger			2	5	5	12
Munk		4	6	10	8	28
Musvit		1		2	2	5
Nattergal			1			1
Natugle				1		1
Ringdue		1	1		6	8
Rødhals				3	2	5
Rødstjert			3	3	7	13
Rørhøg		1	1			2
Sangdrossel				2		2
Sanglærke		12	11	6	14	43
Skovpiber				1		1
Skovspurv			1			1
Solsort		1		3	4	8
Spætmejse			1	2	1	4
Stor Flagspætte				1	1	2
Stor Skallesluger	Bilag 2/Del B ³			1		1
Stær				1	1	2
Sumpmejse			1	3	1	5
Tornirisk			1		1	2
Tornsanger		5	4	1	2	12
Træløber				1		1
Vibe		1	1		3	5
Hovedtotal		41	54	100	94	290

¹ Arter der er medtaget på EF-Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I og II.

² De i bilag II, del A, nævnte arter kan jages i det geografiske sø- og landområde, hvor dette direktiv finder anvendelse (Danmark inklusiv).

³ De i bilag II, del B, nævnte arter kan kun jages i de medlemsstater, hvorunder de er angivet (disse arter er ikke jagtbare i Danmark).

Rastefugle

Tabel 3. Resultaterne af optælling af fouragerende, rastende (siddende) og overflyvende rovfugle samt øvrige arter på EF-Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I og II i perioden november 2023 til og med juni 2024.

Lokalitet/Adfærd	Undersøgelsesmåneder								EF-Fuglebeskyttelsesområder			Arter på Bilag I og II ¹²³
	nov-23	dec-23	jan-24	feb-24	mar-24	apr-24	maj-24	jun-24	F-89	F-91	F-101	
Frenderup Mark												
Overflyvende												
Musvåge							1					
Rød Glente						2			Y	Y	Y	Bilag 1
Rørhøg						1		1				Bilag 1
Rastende												
Rørhøg						2	1		Y	Y	Y	Bilag 1
Kildeholm Mark												
Fouragerende												
Duehøg					1							
Musvåge				2								
Rød Glente					4		1					Bilag 1
Rørhøg					1			2	Y	Y	Y	Bilag 1
Tårnfalk			1									
Overflyvende												
Havørn			2		2				Y/T	T		Bilag 1
Musvåge			1		6	3						
Rød Glente					2							Bilag 1
Tårnfalk						1						
Rastende												
Musvåge			4	1								
Kikkenborg Mark												
Fouragerende												
Duehøg					1							
Musvåge				5	1							
Rød Glente				2	2							Bilag 1
Overflyvende												
Blisgås				10					T	T		
Duehøg						1						
Fjeldvåge						1						
Havørn				2	1				Y/T	T		Bilag 1
Hvepsevåge							1					Bilag 1
Knopsvane							1			T		Bilag 2/DeI B
Musvåge			4		7		1					
Rød Glente			1				2					Bilag 1
Rørhøg					1	1	1		Y	Y	Y	Bilag 1
Spurvehøg						1						
Stor Skallesluger						1			T			Bilag 2/DeI B
Trane							4			Y		Bilag 1
Rastende												
Musvåge		2	2		1		1					
St. Havemark												
Fouragerende												
Duehøg				1								
Rød Glente				1								Bilag 1
Overflyvende												
Musvåge						1						
Rød Glente				1		2						Bilag 1
Rørhøg						1			Y	Y	Y	Bilag 1
Spurvehøg						1						
Rastende												
Musvåge			1	1		1						
Stor Tornskade		1										

Vurdering af de tre delområder ift. resultaterne af fugleundersøgelserne.

Kikkenborg Mark

Kikkenborg Mark støder op til skov på tre sider og op til mark på den fjerde side adskilt af et levende hegn (Figur 2). Skovene huser mange skovfugle bl.a. mange ynglende og rastende rovfugle.

Ynglefugle

Der blev kortlagt 100 ynglepar fordelt på 35 arter (Tabel 2). Langt de fleste ynglepar var knyttet til bevoksningerne i kanten af selve markparcellet i de levende hegn og tilstødende skovarealer. På selve markparcellet blev der kun registreret to arter af ynglefugle (Figur 2): Sanglærke (6 par) og agerhøne (1 par). Ynglefuglene kan således deles op i to undergrupper:

1. Ynglefugle der yngler i skovkanterne og i levende hegn (33 arter). Dette gælder hovedsaglig sangfugle, der er knyttet til tætte bevoksninger, og som i større eller mindre grad fouragerer i kanten af marken.
2. Fugle der yngler i markerne (to arter). Disse arter er først og fremmest afhængige af, at markens tilstand er gunstige for de forskellige arter. Under ynglefuglekortlægning var der vårafgrøde bestående af korn. Denne tilstand var rimelig gunstig for sanglærke.

Rastefugle

Der blev i undersøgelsen ikke observeret hverken gæs eller svaner, der benyttede marken som raste og fourageringsområde. Blisgås og Knopsvane blev observeret overflyvende uden at lægge an til at lande på marken.

Der blev i undersøgelsen observeret otte arter af rovfugle på eller over marken. Dertil komme hvepsevåge, der så kredsede over skoven mod vest. Rovfugle benytter i et mindre omfang marken til at fouragere på. Der er således set både musvåge og rød glente, der fouragerer på marken i mindre omfang (Tabel 3). Især musvåge benyttede markerne til jagt og blev ved de fleste besøg set sidde i de tilstødende levende hegn og skov.

Trane og stor skallesluger er observeret overflyvende. Observationen af trane gælder en lille flok på fire trækkende fugle i maj måned. Observationen af stor skallesluger gælder en overflyvende han i april måned. Der var ikke tegn på, at de to arter yngler i nærområdet.

Figur 2. Resultatet af kortlægningen af ynglefugle på og omkring Kikkenborg Mark april-juni 2024. Blå prikker: Sanglærke. Gul prik: Agerhøne. Røde prikker: Ynglefugle knyttet til skovkant og levende hegn der omkranser markparcellet. Samlet viser de røde, blå og gule prikker samtlige registreringer af ynglefugle.

Store Havemark

Store Havemark støder op til skov mod syd, og mod nord støder den op til en gammel bevoksning domineret af "kæmpe-ege" (Figur 3). Den øvrige del af marken er omkranset af levende hegn og landevej. De omkringliggende skove huser mange skovfugle bl.a. mange ynglende og rastende rovfugle.

Ynglefugle

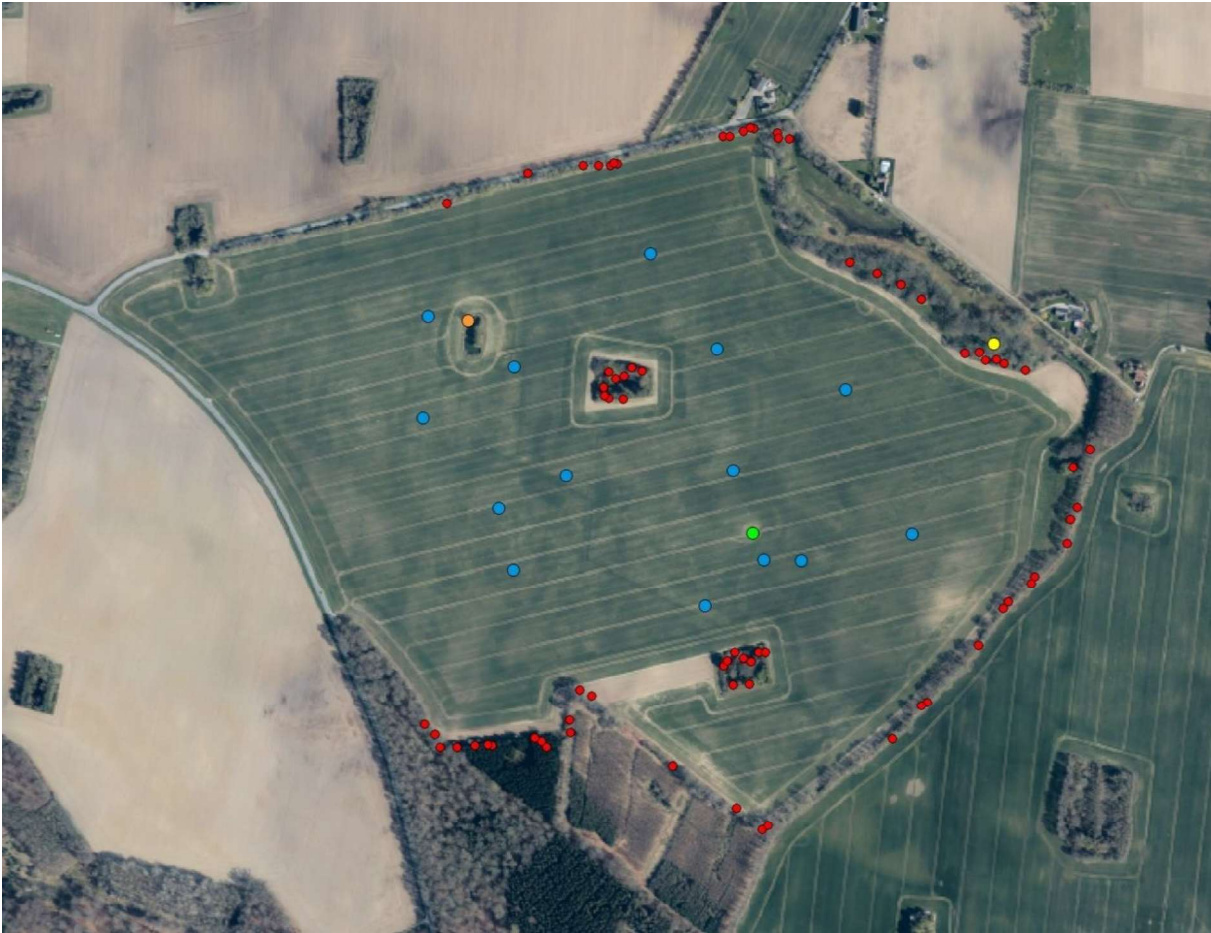
Der blev kortlagt 94 ynglepar fordelt på 26 arter (Tabel 2). Langt de fleste ynglepar var knyttet til bevoksningerne i kanten af selve markparcellet i de levende hegn, i remiserne og tilstødende skovarealer. På selve markparcellet blev der kun registreret to arter af ynglefugle (Figur 2): Sanglærke (14 par) og vibe (1 par – der hurtigt opgav ynglen). Ynglefuglene kan således deles op i tre undergrupper:

1. Ynglefugle der yngler i skovkanterne i levende hegn (60 par fordelt på 21 arter). Dette gælder hovedsagelig sangfugle, der er knyttet til tætte bevoksninger, og som i større eller mindre grad fouragerer i kanten af marken. Desuden et ynglepar af rød glente i et egetræ i den gamle bevoksning domineret af "kæmpe-ege" langs den nordøstlige del af marken.
2. Ynglefugle i bevoksningen omkring tre vandhuller (19 par fordelt på 14 arter). Arterne, der yngler i disse bevoksninger, er primært almindelige sangfugle samt gråkrage og grågåse. Grågåsen er set med gæslinger i det vestligste vandhul.
3. Fugle der yngler i markerne (15 par fordelt på to arter). Disse arter er først og fremmest afhængige af, at markens tilstand er gunstige for de forskellige arter. Under ynglefuglekortlægning var der vårafgrøde bestående af korn. Denne tilstand var rimelig gunstig for sanglærke (14 par), ligesom et enkelt par viber forsøgte at gennemføre yngel dog uden held.

Rastefugle

Der blev i undersøgelsen ikke observeret hverken gæs eller svaner, der benyttede marken som raste og fourageringsområde.

Der blev i undersøgelsen observeret fem arter af rovfugle på eller over marken. Dertil kommer hvepsevåge, der så kredsende over skoven syd for marken. Rovfugle benytter i et mindre omfang marken til at fouragere på. Der er således set rød glente, der fouragerer på marken i mindre omfang (Tabel 3), og duehøg der jagede duer i luftrummet over marken. I vinterhalvåret var markens tilstand pløjemark, og der blev ved et par tilfælde set musvåge, der stod på marken, og som sandsynligvis søgte efter regnorme.

Figur 3. Resultatet af kortlægningen af ynglefugle på og omkring Store Havemark april-juni 2024. Blå prikker: Sanglærke. Gul prik: Rød Glente (rede). Grøn prik: Vibe. Røde prikker: Ynglefugle knyttet til bevoksning omkring vandhuller, skovkant og levende hegn der omkranser markparcellet. Samlet viser de røde, blå, grønne og gule prikker samtlige registreringer af ynglefugle.

Kildeholm Mark og Frenderup Mark

Kildeholm Mark og Frenderup Mark (Figur 4) ligger side om side kun gennemskåret af en landevej (Egedevej) og behandles her samlet.

Frenderup Mark ligger nord for landevejen og mod grænser mod øst op til Trykgevælde Å. Mod nord støder den op til et levende hegn samt et lille stykke skov, og mod vest støder den op til landsbyen Frenderup.

Kildeholm Mark ligger syd for landevejen (Egedevej) og støder mod sydvest op til skov samt mod syd op til dyrehaven. De øvrige kanter af marken ligger dels op til levende hegn, mark og landevej. Der er midt i marken et hus med have.

Der er på hvert areal et vandhul, der er helt tilgroet i pil, desuden er der på Kildeholm Mark et lille vandhul med åben vandflade. Dertil kommer to vandhuller langs kanten af Kildeholm Mark. De omkringliggende skove huser mange skovfugle bl.a. mange ynglende og rastende rovfugle.

Ynglefugle

Der blev kortlagt 37 ynglepar fordelt på 11 arter på Frenderup Mark og 56 ynglepar fordelt på 27 arter på Kildeholm Mark (Tabel 2). Langt de fleste ynglepar var knyttet til bevoksningerne i kanten af markparcellerne i de levende hegn, langs åen, de tilstødende skovarealer omkring vandhuller og i haver. På selve markparcellet blev der kun registreret to arter af ynglefugle (Figur 2): Sanglærke (12 par på Frenderup Mark og 11 par på Kildeholm Mark) og vibe (1 par på hvert område, som hurtigt opgav ynglen). Ynglefuglene kan således deles op i tre undergrupper:

1. Ynglefugle der yngler i bevoksninger langs ydersiden af markerne. Dette gælder primært almindelige og vidt udbredte arter af sangfugle, der er knyttet til tætte bevoksninger, og som i større eller mindre grad fouragerer i kanten af marken samt et enkelt par grågæs.
 - a. Omkring Frenderup Mark blev der talt 23 par ynglefugle fordelt på ni arter. De var alle i det levende hegn langs nordsiden af marken langs åen, der løber langs østsiden samt et enkelt par tornsanger i urterne langs landevejen.
 - b. Omkring Kildeholm Mark blev der talt 32 par ynglefugle fordelt på 20 arter. De 32 par var jævnt fordelt på de levende hegn og skovkanter langs marken samt i haven, der er beliggende midt på markparcellet. Et par grågæs med gæslinger blev registreret i en sø langs skovkanten i den sydøstligste del af området
2. Ynglefugle i bevoksningen omkring vandhullerne på markparcellerne. Dette gælder især det nordlige vandhul på Kildeholm Mark, der var artsrigt. I bevoksningen omkring dette vandhul blev der registreret 10 par ynglefugle fordelt på ti arter. Blandt de ti arter er der bl.a. et par rørhøg og nattergal.
3. Fugle der yngler i markerne. Disse arter er først og fremmest afhængige af, at markens tilstand er gunstige for de forskellige arter. Under ynglefuglekortlægning var der vårafgrøde bestående af korn. Denne tilstand var rimelig gunstig for sanglærke. Ligesom et enkelt par viber forsøgte at gennemføre yngel på både Frenderup Mark og Kildeholm Mark dog uden held.

Rastefugle

Der blev i undersøgelsen ikke observeret hverken gæs eller svaner, der benyttede Frenderup Mark eller Kildeholm Mark som raste- og fourageringsområde.

Der blev i undersøgelsen observeret tre arter af rovfugle ved Frenderup Mark, hvoraf rørhøg var den eneste art, der rastede på arealet. Rørhøg er fundet ynglende på et tilstødende areal lige nord for Frenderup Mark. Ved Kildeholm Mark blev der registreret fem arter af rovfugle. Blandt dem er arterne musvåge, rød glente, rørhøg og tårnfalk observeret fouragerende over Kildeholm Mark. Duehøg er observeret jage duer i luftrummet over Kildeholm Mark.

Forekomsten af fouragerende rovfugle vurderes at være lille, således er der blot på to ud af otte observationsdage registreret fouragerende rød glente over Kildeholm Mark. Rørhøg er registreret jagende over både Frenderup Mark og Kildeholm Mark, og disse marker udgør et fast jagtområde for især parret ved søen på Kildeholm Mark.

Figur 4. Resultatet af kortlægningen af ynglefugle ved Kildeholm Mark og Frenderup Mark april-juni 2024. Blå prikker: Sanglærke. Gul prik: Rørhøg (reder). Grøn prik: Vibe. Orange prik: Grågå. Røde prikker: Øvrige ynglefugle knyttet til bevoksning omkring vandhuller, å, haver, skovkant og levende hegn der omkranser markparcellerne. Samlet viser de røde, blå, grønne, orange og gule prikker samtlige registreringer af ynglefugle.

Konklusion

Artssammensætningen af ynglefugle på de tre delområder samt de tilstødende bevoksninger er med en enkelt undtagelse (rød glente) domineret af almindelige og vidt udbredte arter. På selve markarealet er der kun registreret ynglende sanglærker og agerhøne samt yngleforsøg af vibe.

Det vurderes, at projektet vil påvirke ynglebestanden af sanglærke negativt på de konkrete markparceller, og at den samlede bestand af sanglærke vil falde, der hvor solcelleparken opstilles. Agerhøne vurderes at kunne klare sig fint inden for en kommende solcellepark. Viberne vil formentlig blive fortrængt, og de vurderes ikke at kunne yngle indenfor solcelleparken, men eftersom ingen af de tre par viber, der forsøgte at yngle gennemførte yngel i 2024, vurderes påvirkningen være lille.

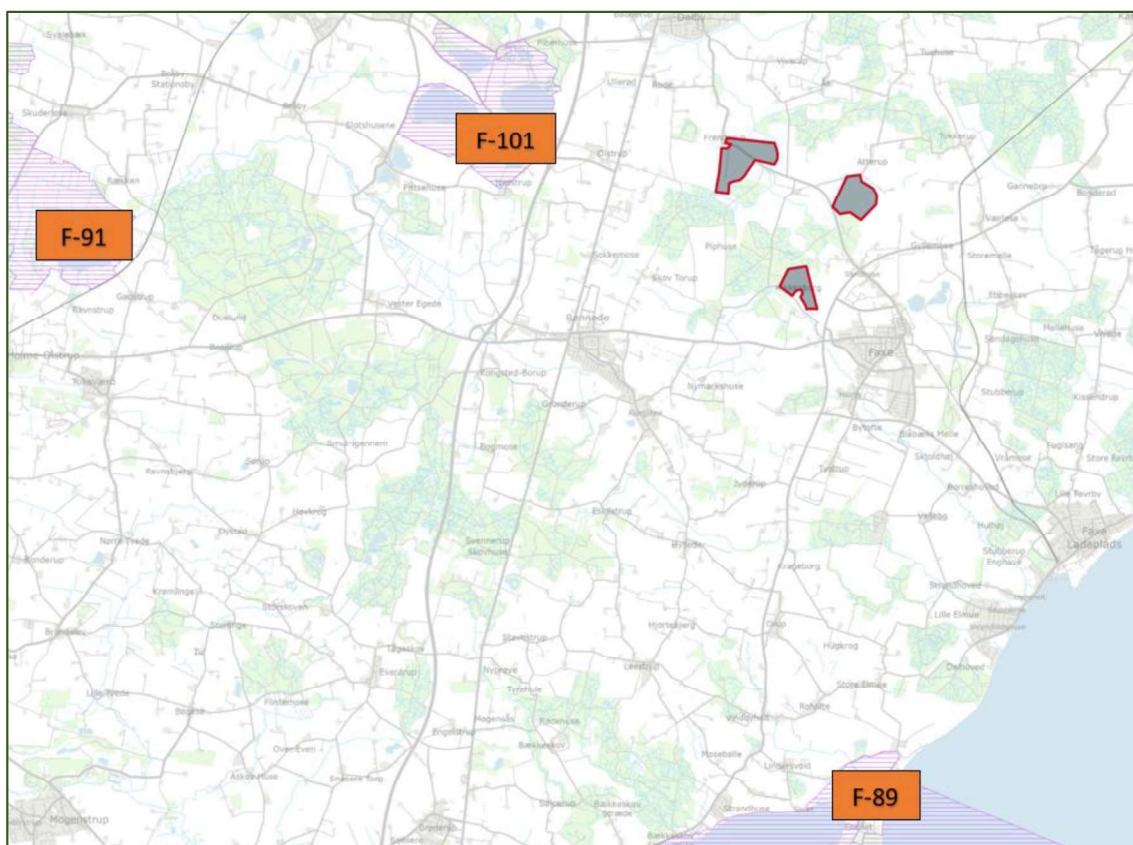
Der er en risiko for, at yngleparret af rød glente ved St. Havemark kan blive fortrængt under etableringen af solcelleparken. Når solcelleparken er etableret, vurderes det at det eksisterende redested atter kan være egnet. For rørhøgeparret på Kildeholm Mark er der ligeledes risiko for, at det bliver fortrængt under etableringen af solcelleparken. Det er uvist, om de atter vil finde redestedet egnet efter etableringen af solceller.

Samlet set vurderes den samlede påvirkning af bestanden af ynglefugle være lille. De arter, der kan risikere at blive fortrængt, er enten vidt udbredte (sangelærke og vibe) eller har gode muligheder for at etablere sig på egnede lokaliteter i nærheden (rød glente og rørhøg).

Oversigt over nærmeste EF-Fuglebeskyttelsesområder og udpegningsgrundlag for disse

Der har i fugleundersøgelserne været et særligt fokus på at eftersøge de arter, der er på udpegningsgrundlagene for de tre nærmeste EF-Fuglebeskyttelsesområder, som er beskrevet nærmere nedenfor. Desuden har der også været et særligt fokus på, at eftersøge arter der er medtaget på EF-Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I og II. Dette har eksempelvis bevirket:

- At der i månederne fra november 2023 til og med april 2024 er undersøgt om, der raster gæs og svaner inden for projektområderne
- At der i månederne november 2023 til og med juni 2024 er foretaget observationer af rovfugle over projektområderne med henblik på at observere, hvorledes de anvender området. Her har der været fokus på, om de og i hvilket omfang de benytter markarealerne indenfor projektområderne til at fouragere på.
- At der i juni måned er foretaget nat-ture med henblik på at undersøge, om der forekommer engsnarre på projektarealerne eller de tilstødende marker.
- At der er foretaget en fuldstændig kortlægning af samtlige arter af ynglefugle, der vurderes muligt, sandsynligt eller sikkert ynglende.

Figur 5. De skraverede felter viser EF-Fuglebeskyttelsesområderne F-89, F-91 og F-101. De grå markeringer med rød kontur viser markerne ved Lystrup og Jomfruens Egede Godser, der er undersøgt for fugle i perioden november 2023 til og med juni 2024

EF-Fuglebeskyttelsesområde Søer ved Bregentved og Gisselfeld (F-101)

Dette EF-Fuglebeskyttelsesområde ligger nordvest for projektområdet (Figur 5), og er det, der ligger nærmest projektområdet med den korteste afstand mellem områderne på ca. 3,2 km. Området er udpeget ved, at dets store søer og den omkringliggende natur huser store mængder af fugle bl.a. grågæs. Projektområdet og de tilstødende arealer minder meget om de arealer, der ligger omkring søerne ved Bregentved og Gisselfeld.

Tabel 4. Udpegningsgrundlag for EF-Fuglebeskyttelsesområde Søer ved Bregentved og Gisselfeld (F-101).

Søer ved Bregentved og Gisselfeld (F-101)	Udpegningsgrundlag	Registreret i undersøgelserne
Grågås	T	Ja
Rørhøg	Y	Ja
Troldand	T	Nej

Foto 2: Rørhøg.

EF-Fuglebeskyttelsesområde Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nor (F-89)

Dette EF-Fuglebeskyttelsesområde ligger syd for projektområdet og består af kyst, hav og strandeng (Figur 5). Området strækker sig fra strandengene i den nordlige del af Præstø Fjord, som ligger ca. 8,5 km fra projektområdet og fortsætter mod syd til Møn. Størstedelen af arterne på udpegningsområdet er arter, der netop er knyttet til kyst, strandeng samt hav, og det er ikke arter, der forekommer på de naturtyper, der ligger indenfor eller op til projektområdet. Således er blot seks ud af de 29 arter, der er på udpegningsgrundlaget for området, registreret indenfor projektområdet i denne undersøgelse.

Tabel 5. Udpegningsgrundlag for EF-Fuglebeskyttelsesområde Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nor (F-89).

Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nor (F-89)	Udpegningsgrundlag	Registreret i undersøgelserne
Blisgås	T	Ja
Blishøne	T	Nej
Bramgås	T	Nej
Brushane	Y	Nej
Dværgterne	Y	Nej
Fjordterne	Y	Nej
Grågås	T	Ja
Havterne	Y	Nej
Havørn	Y/T	Ja
Hedelærke	Y	Nej
Hjejle	T	Nej
Hvinand	T	Nej
Klyde	Y	Nej
Knopsvane	T	Ja
Lille skallesluger	T	Nej
Pibeand	T	Nej
Pibesvane	T	Nej
Plettet rørvagtel	Y	Nej
Rovterne	Y	Nej
Rørhøg	Y	Ja
Sangsvane	T	Nej
Skarv	Y/T	Nej
Skeand	T	Nej
Spidsand	T	Nej
Splitterne	Y	Nej
Stor skallesluger	T	Ja
Toppet skallesluger	T	Nej
Troidand	T	Nej
Vandrefalk	T	Nej

EF-Fuglebeskyttelsesområde Holmegårds Mose og Porsmose (F-91)

Dette EF-Fuglebeskyttelsesområder ligger vest for projektområdet med den korteste afstand mellem områderne på ca. 10,8 km (Figur 5). Området består af søer, mose, enge og skove samt en mindre del opdyrket mark. Projektområdet og de tilstødende arealer består kun af mark og skov, og dermed ikke af eng, sø og mose hvorfor mange af arterne ikke forekommer indenfor eller op til projektområdet.

Tabel 6. Udpegningsgrundlag for EF-Fuglebeskyttelsesområde Holmegårds Mose og Porsmose (F-91).

Holmegårds Mose og Porsmose (F-91)	Udpegningsgrundlag	Registreret i undersøgelserne
Blisgås	T	Ja
Engsnarre	Y	Nej
Havørn	T	Ja
Mosehornugle	Y	Nej
Plettet rørvagt	Y	Nej
Rødrygget tornskade	Y	Nej
Rørdrum	Y	Nej
Rørhøg	Y	Ja
Sangsvane	T	Nej
Sædgås	T	Nej
Trane	Y	Ja

Konklusioner og vurdering af forekomsten af arter på EF-Habitatdirektivets Bilag I og II baseret på resultaterne af fugleundersøgelserne.

Der er i undersøgelsen registreret syv arter i projektområdet, som er på udpegningsgrundlaget for et eller flere af de tre EF-Fuglebeskyttelsesområder: Blisgås (T), grågås (T), havørn(Y/T), knopsvane (T), rørhøg (Y), stor skallesluger (T) og trane (Y) (Tabel 4, Tabel 5 og Tabel 6). Dertil kommer, at der i undersøgelsen er registreret yderligere to arter, der er medtaget på EF-Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I eller II. Det gælder arterne: Hvepsevåge og rød glente.

Arterne der er på udpegningsgrundlaget for de nærmeste EF-Fuglebeskyttelsesområder som trækfugl (T):

Blisgås, grågås, knopsvane og stor skallesluger: Resultaterne af undersøgelserne har vist, at ingen af disse fire arter er registreret rastende på de marker, der er en del af solcelleprojektet. På dette grundlag vurderes det, at projektet ikke vil kunne påvirke udpegningsgrundlaget for disse arter.

Arterne der er på udpegningsgrundlaget for de nærmeste EF-Fuglebeskyttelsesområder som ynglefugle (Y):

Rørhøg: Denne art yngler med et par inden for projektområdet ved en sø tilgroet i pil på Kildeholm Mark (Figur 4). Dertil kommer et par, der yngler lige nord for Frenderup Mark (Figur 4). Ud over disse to kortlagte par er der også et par i en piletilgroet sø mellem Frenderup Mark og St. Havemark. Arten yngler formentlig mange steder i kommunen, og arten ses hyppigt over det opdyrkede land. Arten har en positiv bestandsudvikling. Det vurderes sandsynligt, at solcelleprojektet kan fortrænge parret på Kildeholm Mark. Det vurderes, at parret vil kunne finde et andet egnet ynglested i nærområdet. Det vurderes, at en fortrængning af dette par ikke vil påvirke de nærmeste EF-Fuglebeskyttelsesområders udpegningsgrundlag.

Trane: Arten er kun observeret trækkende over området, og den yngler ikke på eller i umiddelbar nærhed af projektområdet. Ynglende traner er meget vokale og kan nemt høres på et par kilometers afstand. Der er ikke hørt ”syngende” traner under de otte feltbesøg i området. På dette grundlag vurderes det, at projektet ikke vil kunne påvirke udpegningsgrundlaget for trane.

Arterne der er på udpegningsgrundlaget for de nærmeste EF-Fuglebeskyttelsesområder som både yngle- og trækfugl (Y/T):

Havørn: Arten yngler ikke i selve projektområdet eller i de bevoksninger, der støder op til disse. Der er dog et ynglepar i Hundemoseskov med en redeplacering ca. 600 meter fra Frenderup Mark og ca. 1000 meter fra St. Havemark. Der er i undersøgelsen observeret havørn ved de fleste besøg. Alle observationer gælder overflyvende fugle. Dette har været både voksne havørne (Y) og unge havørne (T). På dette grundlag vurderes det, at projektet ikke vil kunne påvirke udpegningsgrundlaget for havørn.

Øvrige arter på EF-Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I og II:

Hvepsevåge: Denne art yngler sandsynligvis i flere af de tilstødende skove. Der er i undersøgelserne ikke observeret rastende eller fouragerende hvepsevåger på de fire delområder, og blot ved et enkelt tilfælde er der registreret en overflyvende hvepsevåge. Det vurderes, at projektet ikke vil påvirke de lokale bestande af hvepsevåge negativt.

Rød glente: Denne art er relativ talrig i og omkring projektområdet. De røde glenter, der i stort omfang lever af døde og svage dyr, afpatruljerer dagligt store områder i deres søgen efter føde. I undersøgelserne er der ved næsten alle besøg registreret overflyvende røde glenter. Der har været den største aktivitet af rød glente over Kikkenborg Mark. Markernes tilstand er med til at øge aktiviteten af glenter. Eksempelvis er der ofte stor aktivitet af glenter efter høst og ved pløjning. Det vurderes, at projektet kun vil udgøre en mindre forringelse af den økologiske funktionalitet for jagende glenter. Denne vurdering ses ud fra, at der samlet kun er observeret en lille aktivitet af rød glente over områderne, og der kun få gange er observeret, at de har være lavt over markerne og fouragere. Sammenholdt med, at de røde glenter har store jagtområder, og at der er mange tilsvarende områder, der grænser op til solcelleprojektet, og giver glenterne tilsvarende jagtforhold.

Der er fundet et par ynglende glenter i en bevoksning af gamle egetræer lige nord for St. Havemark. Dette par yngler mindre en 100 meter fra nærmeste beboelse (Figur 3). Det må antages, at de røde glenter har vænnet sig til den trafik og aktivitet, der er til og på ejendommen. Under mine besøg reagerede glenterne med at flyve op, når jeg passerede på marken syd for. Denne uventede færdsel reagerede glenterne på, og det må antages, at de ligeledes vil reagere på den færdsel og aktivitet, som etableringen af solcelleparken vil foranledige. Det vurderes sandsynligt, at de røde glenter vil forlade reden, hvis arbejdet påbegyndes i glenternes yngletid. Det anbefales på dette grundlag, at en evt. etablering påbegyndes straks efter endt yngel i september måned, hvilket giver glenterne mulighed for at vænne sig til aktiviteten eller fortrække og finde et alternativt redested. Det vurderes, at der er rigeligt med alternative redesteder i nærområdet, og at et tab af det eksisterende redested på den lange bane ikke vil have nogen indflydelse af den lokale bestand af rød glente. Rød glente har en positiv bestandsudvikling i Danmark.